

TRAO ĐỔI VỀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG KHO BẠC SỐ

ThS. NGUYỄN CÔNG ĐIỀU

Trong nhiều năm qua, hệ thống KBNN đã tiến hành cải cách, hiện đại hóa đồng bộ từ trung ương tới địa phương. Nhiều chương trình công nghệ thông tin hiện đại được ứng dụng kết nối trong nội bộ cũng như với các cơ quan liên quan. Gần đây nhất, dịch vụ công trực tuyến của KBNN đã mang lại giải pháp hiệu quả để đảm bảo hoạt động giao dịch với khách hàng được diễn ra thông suốt trong điều kiện giãn cách do dịch bệnh COVID-19. Đó là kết quả của sự quyết tâm, đồng thời là bước đệm vững chắc để hệ thống KBNN tiến tới hình thành kho bạc số.

Từ khóa: Kho bạc số

Over the past years, State Treasury has conducted systematic reforms and modernization from central to local levels. Many modern IT applications and programs have been used for internal connections as well as information exchange with external agencies. Recently, the State Treasury's public service offered an effective solution to ensure smooth transactions with customers during the social distancing due to COVID-19 pandemic. This is an outcome of the Treasury's determination and also a step moving towards digital treasury.

Tag: Digital treasury

Năm 2020 là năm kết thúc thực hiện Chiến lược phát triển hệ thống KBNN theo Quyết định số 138/QĐ-TTg ngày 21/8/2007 của Thủ tướng Chính phủ. Nhìn lại kết quả thực hiện, về cơ bản đã hoàn thành mục tiêu đề ra. Hiện nay, có khoảng 30.000 đơn vị sử dụng ngân sách được kết nối thông qua cổng dịch vụ công KBNN và có 100 % các đơn vị (thuộc diện bắt buộc) đã tham gia hệ thống dịch vụ công (DVC) trực tuyến mức độ 4 của KBNN với trên 98,92% chứng từ giao dịch/tổng số chứng từ giao dịch qua TABMIS, trong đó có một số dịch vụ công được thực hiện trên cổng dịch vụ công Quốc gia.

Số lượng thu, chi tiền mặt qua KBNN đã giảm dần qua từng năm, đến nay chỉ còn trên dưới 1%/tổng số tiền giao dịch qua KBNN. Hệ thống KBNN tiếp tục đẩy mạnh cải

cách hành chính theo hướng đơn giản hóa thủ tục hành chính, áp dụng mô hình giao dịch một cửa, một giao dịch viên; tăng cường cải cách tổ chức bộ máy theo hướng thu gọn đầu mối, giảm tổ chức trung gian và nâng cao chất lượng đội ngũ công chức. Bên cạnh đó, công nghệ thông tin được hệ thống KBNN áp dụng có hiệu quả vào hoạt động nghiệp vụ của KBNN, trong đó đã có nhiều giao diện được kết nối với hệ thống ngân hàng, vì vậy có đến 94% chi ngân sách được thanh toán trực tiếp vào tài khoản ngân hàng và 98% thu ngân sách bằng phương thức điện tử.

Hệ thống TABMIS được áp dụng trên diện rộng và mọi giao dịch đều tập trung về KBNN, trở thành kho dữ liệu duy nhất; toàn bộ thông tin tài chính ngân sách của nhà nước được tích hợp, hướng tới các kênh thông tin được phân quyền, theo đó mọi

đơn vị sử dụng ngân sách được tiếp cận hệ thống. Ngoài ra, toàn bộ các kênh giao dịch thanh toán của KBNN đã được tập trung vào tài khoản duy nhất (TSA) tại Ngân hàng Nhà nước đã tạo điều kiện tập trung toàn bộ nguồn lực ngân quỹ nhà nước, từ đó giúp cho việc giám sát nguồn thu và điều hành chi của các cơ quan Chính phủ được thông suốt, kịp thời, hiệu quả. Ngoài ra, hệ thống KBNN đã tăng cường cải cách hành chính về cơ chế chính sách, quy trình nghiệp vụ, sắp xếp tinh gọn tổ chức bộ máy và hiện đại hóa, đổi mới công nghệ thông tin đã góp phần tích cực vào công cuộc cải cách tài chính công; đồng thời nâng cao hiệu lực, hiệu quả cũng như khả năng kiểm tra, giám sát hoạt động tài chính - ngân sách.

Đối với KBNN Đắk Nông, hiện nay đơn vị đã có 100% đơn vị (855/855 đơn vị thuộc diện bắt

Hoạt động giao dịch tại KBNN Tây Ninh

Ảnh: ĐV

buộc) thụ hưởng NSNN đã sử dụng DVC trực tuyến mức độ 4 của KBNN, theo đó có 7.630 chứng từ được giao dịch thông qua DVC đạt tỷ lệ 101,42%/ tổng số chứng từ giao dịch. Hầu hết các giao dịch thu, chi bằng tiền mặt đều thông qua các NHTM trên địa bàn, lượng tiền mặt đi qua KBNN đã giảm đáng kể, chỉ còn trên dưới 4%. Bên cạnh đó, việc thanh toán qua các kênh thanh toán song phương điện tử và thanh toán liên ngân hàng đã được đơn vị áp dụng thông suốt, an toàn và mang lại hiệu quả cao. Việc áp dụng DVC trực tuyến mức độ 4 tại các đơn vị KBNN nói chung và KBNN Đắk Nông nói riêng đã tạo thuận lợi cho giao dịch thu, chi NSNN tại KBNN, tạo điều kiện tốt nhất cho các tổ chức, cá nhân thực hiện các giao dịch với KBNN trong thời gian ngắn nhất, tiết kiệm chi phí và thời gian đi lại, không còn phải thực hiện các quy trình, thủ tục thủ công như trước đây.

Bước vào năm 2021 - năm

đầu tiên thực hiện Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm và cũng là năm cả nước tổ chức triển khai Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về chủ trương, chính sách tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, trong đó có một số nội dung trọng tâm là: Chuyển đổi số, phát triển kinh tế số, xây dựng chính quyền điện tử hướng tới chính quyền số... đồng thời, Chính phủ xây dựng Chính phủ điện tử đến năm 2025 (theo Nghị quyết số 17/NĐ-CP ngày 07/3/2019) hướng đến Chính phủ số, theo đó hệ thống KBNN xây dựng dự thảo Chiến lược phát triển KBNN giai đoạn 2021 - 2030.

Theo dự thảo, mục tiêu tổng quát là xây dựng tổ chức bộ máy theo mô hình kho bạc khu vực hoặc kho bạc 2 cấp; nâng cao chất lượng dịch vụ kho bạc, xây dựng nền hành chính phục vụ và hướng tới hình thành kho bạc số. Mục tiêu cuối cùng của Chiến lược là nâng cao hiệu suất

hoạt động; giảm thiểu chi phí giao dịch; tự động hóa quy trình (hồ sơ điện tử, kiểm soát điện tử); kiểm soát dựa trên hệ thống thông tin quản lý tài chính và xử lý giao dịch (FMIS); quản trị rủi ro; khai thác nguồn nhân lực chất lượng cao...

Kết thúc giai đoạn 10 năm, đến năm 2030, mọi xử lý giao dịch phải được số hóa và hệ thống sẽ ghi nhận các bước giao dịch với cơ chế kiểm soát điện tử đã thiết lập sẵn trong hệ thống. Như vậy sẽ không cần phải có hồ sơ bằng giấy và thực hiện thủ công. Kho bạc số là mô hình kho bạc được tổ chức và hoạt động nhằm tận dụng các ưu thế của dữ liệu số trong việc tối ưu hóa, chuyển đổi và tạo ra các dịch vụ để thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của KBNN. Theo đó, hoạt động của KBNN sẽ gắn kết chặt chẽ các dịch vụ công thông qua nền tảng kết nối và chia sẻ, khai thác dữ liệu để phục vụ các tổ chức, cá nhân, đơn vị sử dụng ngân sách và các cấp chính quyền. Số hóa hoạt động

NGHIÊN CỨU TRAO ĐỔI

KBNN sẽ mang lại nhiều lợi ích như: Hợp lý hóa các quy trình dựa trên giấy, giảm thiểu thời gian xử lý và cải thiện năng suất và hiệu quả; việc quản lý, thu thập, kiểm soát và lưu trữ tài liệu được tối ưu hóa, đảm bảo tính khả dụng của thông tin cho người sử dụng cuối, kể cả có khả năng phục hồi sau thảm họa. Tuy nhiên, vẫn có rủi ro tiềm tàng nếu để mất quyền kiểm soát, bảo quản thông tin trên hệ thống thiếu chặt chẽ, tính bảo mật thấp.

Để tổ chức triển khai lộ trình Chiến lược phát triển KBNN giai đoạn 2021 - 2030 hướng tới kho bạc số, chúng tôi có một số nội dung trao đổi sau đây:

Tiếp tục hoàn thiện về thể chế, chính sách đảm bảo tính pháp lý, đồng bộ và tính khả thi cao

Trước hết, cần thiết kế mô hình kho bạc chuẩn, theo đó là cơ cấu tổ chức, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn phù hợp với yêu cầu cải cách của Chính phủ, bộ, ngành và địa phương theo hướng chuyển đổi số, số hóa theo định hướng nền hành chính phục vụ. Theo đó, sửa đổi, bổ sung, ban hành mới các văn bản quy phạm pháp luật phù hợp với lộ trình tổ chức triển khai Chiến lược phát triển KBNN giai đoạn 2021 - 2030, đảm bảo hoạt động của KBNN theo hướng hiện đại, hiệu quả và mang tính phục vụ. Đồng thời, nghiên cứu chế độ, chính sách mới về quy trình, thủ tục giao dịch của KBNN trong thời kỳ mới theo phương châm 4 không: Không có khách hàng đến giao dịch tại trụ sở kho bạc; không có chứng từ giấy trong hoạt động giao dịch, thanh toán; không dùng tiền mặt trong giao dịch với kho bạc và không theo địa giới hành chính cấp huyện, cấp xã (theo mô hình kho bạc 2 cấp và kho bạc khu vực).

Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động KBNN

Việc ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động KBNN đóng vai trò quan trọng, được coi là nền tảng của việc chuyển đổi số và số hóa hoạt động KBNN trong tương lai. Do đó, cần kiến trúc lại hạ tầng công nghệ thông tin theo hướng hiện đại hóa, trong đó, chú trọng đến các chương

trình ứng dụng quản lý ngân sách, dịch vụ công trực tuyến, giao dịch thanh toán và các dự án, chương trình lớn phục vụ giai đoạn chuyển đổi từ Kho bạc điện tử sang Kho bạc số theo định hướng Chính phủ điện tử và chính quyền số.

Chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực chất lượng cao

Để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn tổ chức triển khai Chiến lược phát triển KBNN giai đoạn 2021 - 2030 đòi hỏi đội ngũ công chức kho bạc phải thực sự tinh thông về nghiệp vụ; am hiểu về công nghệ; có năng lực nghiên cứu và tư duy đổi mới, sáng tạo, năng động để có thể đảm nhận tốt chức năng, nhiệm vụ mới mà hệ thống KBNN sẽ vận hành trong thời gian tới. Ngoài việc, tổ chức, sắp xếp bộ máy thi việc xây dựng đội ngũ công chức đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng là nhiệm vụ hết sức quan trọng. Thông qua thử thách trong thực tiễn thực hiện nhiệm vụ được giao để đánh giá, chất lọc, tạo được nguồn công chức chất lượng cao để phân tầng theo tính chất “người chỉ huy và lính chiến, lính thợ” để đảm nhiệm các chức trách, nhiệm vụ phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ trong từng giai đoạn. Ngoài ra, cần nhanh chóng xác định vị trí việc làm, từ đó căn cứ tính chất, mức độ thực thi công vụ để đánh giá, phân loại và hưởng chế độ lương, thưởng, phụ cấp phù hợp nhằm tạo động lực cho công chức phấn đấu, tích cực cống hiến trên từng vị trí công tác, hình thành đội ngũ công chức đủ về lượng, mạnh về chất, đoàn kết một lòng để hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Đảm bảo sự phối hợp đồng bộ, thống nhất về hạ tầng công nghệ thông tin và kỹ thuật nghiệp vụ từ các cơ quan, tổ chức và chính quyền các cấp

Để hoàn thành toàn diện Kho bạc điện tử hướng tới Kho bạc số, không chỉ cần nỗ lực từ hệ thống KBNN mà còn cần sự phối hợp chặt chẽ, có hiệu quả từ phía các tổ chức, cơ quan, chính quyền các cấp trong việc đầu tư cơ sở hạ tầng kỹ thuật về công nghệ thông tin đồng bộ, sự đồng thuận và nguồn nhân lực tổ chức thực hiện, nhất là các đơn vị thụ hưởng NSNN có quan hệ giao dịch với KBNN. Đối

với các tỉnh, thành phố lớn có đủ điều kiện về kinh tế, tiềm lực trang bị cơ sở hạ tầng, kỹ thuật công nghệ cũng như đội ngũ công chức, viên chức am hiểu và vận hành thành thạo các ứng dụng sẽ dễ dàng tiếp cận và ứng dụng công nghệ số vào hoạt động giao dịch với KBNN.

Đối với các địa phương miền núi, hải đảo, nơi có đời sống kinh tế xã hội khó khăn, điều kiện trang bị máy móc, thiết bị truyền thông còn thiếu thốn, đặc biệt là năng lực, trình độ nguồn nhân lực trực tiếp áp dụng công nghệ số vào hoạt động giao dịch với KBNN tại cấp cơ sở (huyện, xã) thì cần sự đồng hành, hỗ trợ tích cực từ bộ, ngành trung ương và các cấp chính quyền ở địa phương. Mặt khác, để quy trình tự động hóa được phát huy, giao dịch, kiểm soát điện tử và chuyển đổi số thành công; đòi hỏi bộ, ngành xem xét đối tượng đặc biệt áp dụng DVC trực tuyến mức độ 4 với KBNN là các đơn vị thuộc lực lượng vũ trang để đảm bảo tính bảo mật, đồng bộ trong giao dịch, tránh trường hợp vừa áp dụng giao dịch điện tử vừa giao dịch thủ công.

Như vậy, để hoàn thành Chiến lược phát triển KBNN giai đoạn 2021 - 2030 và trở thành Kho bạc số, Chính phủ, bộ, ngành, địa phương cần đầu tư đồng bộ, thống nhất về cơ sở hạ tầng kỹ thuật, công nghệ; đồng thời tăng cường đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ công chức, viên chức cấp huyện, cấp xã có đủ kiến thức, kinh nghiệm để tiếp cận và vận hành có hiệu quả quá trình chuyển đổi số và số hóa tại tổ chức, cơ quan, đơn vị mình thích ứng với định hướng Chính phủ điện tử và chính quyền số trong tương lai. ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về chủ trương, chính sách tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư;
2. Nghị quyết số 17/NĐ-CP ngày 07/3/2019 về một số nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm phát triển Chính phủ điện tử giai đoạn 2019 - 2020, định hướng đến 2025;
3. Chiến lược phát triển KBNN đến năm 2020.

Ngày nhận bài: 26/02/2021

Ngày đưa phân biên: 26/02/2021

Ngày chấp nhận đăng: 10/3/2021

Email: dieunc@vst.gov.vn